

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

Development of School-Based Management Model for Local for Schools in Service of Khon Kaen Provincial Administrative Organization

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ *

Sutum-t @ hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling การศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การตรวจสอบร่างรูปแบบและการประเมินรูปแบบฯ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การยืนยันตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมิน แบบบันทึก สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น PNI

ผลการวิจัย พบว่า

1.สภาพปัจจุบันการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ แนวคิด และหลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต/ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

คำสำคัญ : รูปแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This study was designed to develop school-based management model for local improvement for schools in service of Khon Kaen Provincial Administrative Organization (PAO). The research methodology was divided into two phases. Phase 1 was to study the current and desirable situations; this phase was conducted in two steps. Firstly, the stratified random sampling technique was used to choose 136 participants from Basic Education committees, institutional administrators, and heads of a department. Secondly, three best practice schools were observed and the data were collected from nine administrators, heads of a department, and relevant teachers who were chosen purposively. Phase 2 was to develop school-based management model for local improvement and it consisted of two steps. The first step focused on drafting and evaluating the model by 12 purposively chosen experts. Then, the appropriateness and feasibility of the model were validated by a focus group discussion of nine purposively chosen experts. The research instruments were the survey, structural interview, evaluation form, and observation form. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The findings of the study were:

1.The current situation of the school-based management model for local improvement for schools in service of the Provincial Administrative Organization was generally at the high level, while the desirable situation of the model was at the highest level. Overall, the demand for the school-based management model was at the high level.

2. The appropriateness and feasibility of the school-based management model for local improvement for schools in service of the Provincial Administrative Organization were at the high level. The model was divided into four parts: Part 1- the objectives, the concepts, and the principles, Part 2- the components of the school-based management model for local improvement which consisted of 1) surrounding, 2) input, 3) process, 4) products/ results, and 5) feedback, Part 3- the model implementation, and part 4- the factors in success

Keywords: school-based management model, local improvement, schools in service of provincial administrative organization

บทนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาในสังกัดโดยใช้แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development หรือ SBMLD) มีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องนำไปสู่การเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตเพื่อ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข” และให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ทั้งด้านการจัดการศึกษาในระบบ (Formal Education) การจัดการศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) โดยมุ่งเน้นพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนในท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเข้มแข็งสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551: 37-38)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้นำนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สู่การปฏิบัติ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัด บริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต แต่อย่างไรก็ตามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในกาพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านมามีพบว่าการบริหารจัดการยังขาดรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบท ที่ก่อให้เกิดแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น สามารถ

สนองนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ได้ศึกษาตามแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2542 : 154-156) ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามกรอบแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2551 : 7-8) จำแนกเป็น 4 แนวทาง ได้แก่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 209 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43-46)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ระยะเวลา ในการวิจัย

สิงหาคม 2558 – กุมภาพันธ์ 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 4 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการพัฒนารูปแบบ แนวคิดของพูลสุข หิงคานนท์ (2540) สมาน อัครภูมิ (2537) และดิเรก วรรณเศียร (2545) ประกอบด้วย (1) การศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (2) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (3) การสร้างรูปแบบ (4) ขั้นตอนตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบและความเหมาะสมในการนำไปใช้ (5) ปรับปรุงและ นำเสนอรูปแบบ

2. แนวคิดเชิงระบบ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานศึกษาในฐานะระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดทฤษฎีระบบของ Kast and Rosenzweig (1985), Robbins(1990), Lunenburg and Ornstien (2008); Hoy and Miskel (2001), วิจิตร ศรีสอ้าน (2523), ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2547) ที่กล่าว ถึงองค์ประกอบของระบบ เป็น 5 ด้าน ดังนี้ (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ (3) ผลผลิต (4) ข้อมูลป้อนกลับ (5) สภาพแวดล้อม

3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามกรอบแนวคิดของกรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่น (2551หน้า7-8) จำแนกเป็น 4 แนวทาง ได้แก่ (1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) การจัดการศึกษาในระบบ (3) การจัดการศึกษานอกระบบ (4) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

4. แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่หรือกระบวนการบริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่การบริหารของดูบริน (Dubrin) สารระสำคัญของหน้าที่การบริหารคือ (1) การวางแผน (Planning) (2) การจัดองค์การ (Organizing) (3) การนำ (Leading) (4) การควบคุม (Controlling)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 209 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 136 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43-46)

- ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา

จำนวน 3 คน รวม 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบและประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (ฉบับที่ 1) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (ฉบับที่ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้อของรูปแบบฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาต ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้ รับ-ส่ง หนังสือราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และติดต่อขอรับคืน โดยใส่คืนที่ตู้ รับ-ส่ง หนังสือราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หรือส่งคืนทางไปรษณีย์(โดยผู้วิจัยมอบของติดแถมปีที่จำหน่ายของส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนที่ปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (ฉบับที่ 1) โดยทางไปรษณีย์(โดยผู้วิจัยมอบของติดแถมปีที่จำหน่ายของส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย)

4. การตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น(ฉบับที่ 2) ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่ม(Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ณ ห้องประชุมกองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) วิเคราะห์ดัชนีประเมินความต้องการจำเป็นใช้สูตร (Modified Priority Needs Index : PNI Modified (สุวิมล ว่องวานิช, 2548 : 84) วิเคราะห์ข้อมูลแบบ

สัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยการพรรณาสังเคราะห์การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดการศึกษานอกระบบ ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการจัดการศึกษาในระบบ

2. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรูปแบบฯ แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ แนวคิด และหลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต/ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development - SBMLD) เป็นนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับการวิจัย ยุวรี จันทองกลาง (2556 : 66-69) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและสภาพการปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัย พบว่าสภาพการปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัย ขวลิขิต ไสสอน (2557 หน้า 146-148) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งนี้ เป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาตามความสนใจของผู้เรียนและผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยการศึกษาตามอัธยาศัยในชีวิต การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาตามอัธยาศัยตามธรรมชาติและสังคม การศึกษาตามอัธยาศัยโดยการเรียนรู้ผ่านงาน

วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การดำเนินการบริหาร และการจัดการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อใช้โรงเรียนเป็นฐานปฏิบัติในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หรือเรียกว่า “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น”(กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 5-6) สอดคล้องกับแนวคิด สุวรรณพิณตานนท์ และ กาญจนา วัฒนสุนทร. (2555 : 10-12) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสนับสนุนให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายและครบวงจร โรงเรียนจะกลายเป็น “ศูนย์รวมแหล่งเรียนรู้ Learning Complex” ที่มีคุณค่าสำหรับประชาชนทุกคนในท้องถิ่น ที่สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ ทุกเรื่อง ทุกเวลา และทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยและสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ชญาณี ภัทรวารินทร์ (2556 : 98-112) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน พบว่า ความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชนโดยภาพรวมมีความต้องการที่จะดำเนินการระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก และรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนาท้องถิ่น แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ แนวคิด และหลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต/ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูล ป้อนกลับ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ อาจเป็นเพราะว่าในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพและ

ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ถูกต้องชัดเจนสามารถนำมาเป็นรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎีและสามารถอธิบายเชิงเหตุผลของเรื่อง ที่ศึกษาได้สอดคล้องกับแนวคิดของพูลสุข หิงคานนท์ (2540 : 75) ที่กล่าวไว้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของรูปแบบต้องมีความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบมีโครงสร้างสามารถใช้การพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์อธิบายปรากฏการณ์เชิงเหตุผลได้อย่างชัดเจนนำไปสู่การสร้างความคิดใหม่ และมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่ทำให้การศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบของสมาน อัครภูมิ (2537 : 21) และ ดิเรก วรณเศียร (2545 : 29) ซึ่งได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบไว้ว่าการพัฒนารูปแบบนั้นเริ่มต้นจากการศึกษาหลักการข้อมูลพื้นฐานและองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้างเพื่อนำผลที่ได้มากำหนด กรอบแนวคิดและร่างรูปแบบจากนั้นออกแบบและนำเสนอรูปแบบใหม่เพื่อให้ได้รูปแบบที่ดีกว่าเดิมแล้วหาความเชื่อมั่นของรูปแบบโดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ และสุดท้ายจะต้องมีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบสอดคล้องงานวิจัยของ กาญจนา วัฒนสุนทร (2556 : 126-162) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก

แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า 1) โรงเรียนต้องสร้างความตระหนัก เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดในตัวผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจนถึงขั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม 2) พัฒนาครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด 3) จัดประชุมสัมมนาร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมาย การ พัฒนาโรงเรียนสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 4) จัดทำคู่มือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นให้โรงเรียนผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม 5) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 6) ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามปฏิทินปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานี ภัทรวารินทร์ (2556 : 185) วิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน พบว่าแนวทางการนำรูปแบบไปใช้คือ 1) โรงเรียน ต้องสร้างความตระหนัก เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้เกิดในตัวผู้บริหาร ครู คณะกรรมการบริหาร โรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และพัฒนาคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ครู และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความ เข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด

ในส่วนของเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบแม้ว่ารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะมีความสมบูรณ์เพียงใดก็ตาม แต่ก็มีข้อจำกัดด้วยเงื่อนไขหลายประการ อาทิเช่น ปัจจัยทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่แตก ต่างกัน บริบทที่แต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขความสำเร็จที่พบจากการวิจัยนี้ พบว่า 1) โรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ในการพัฒนาโรงเรียนสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ชัดเจน และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง 2) ผู้บริหารต้องกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความรับผิดชอบและบริหารจัดการได้ดี 3) บุคลากรทุกฝ่ายต้องยอมรับบทบาทหน้าที่ของตนเองและยอมรับผู้อื่นมีค่านิยมและศรัทธาในอาชีพ 4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น ออกระเบียบหรือแนวปฏิบัติให้โรงเรียน

มีอิสระและคล่องตัวในการปฏิบัติตามภารกิจได้สะดวกขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์, (2547) วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่าผู้บริหารต้องกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรับผิดชอบและบริหารจัดการได้ดี และสอดคล้องกับงานวิจัย ชญานี ภัทรวารินทร์ (2556 : 185) วิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนเอกชน พบว่าผู้บริหารต้องกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรับผิดชอบและบริหารจัดการได้ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนควรมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งการบริหารงานทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กระทรวงมหาดไทย จึงควรออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อ บังคับ หรือหนังสือสั่งการที่กำหนดแนวทางวิธีการให้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจน

1.2 ควรมีการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ให้เข้าใจหลักการของการจัดการศึกษา หลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ เพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

2.1 ความต้องการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านที่มีความ

ต้องการมากที่สุด คือ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนัก และให้ความสำคัญในด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และควรวางแผนอย่างเป็นระบบ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุมชี้แจงคณะทำงานรวมทั้งมีการกำกับติดตาม ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับคำสั่ง ให้ดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการ พัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ควรจะมีการปฏิบัติตาม ตัวชี้วัดของการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหาร สถานศึกษา

2.3 คู่มือการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบ ได้ศึกษา หรือบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและสนับสนุนทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจ มากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการปรับโครงสร้างการบริหารภายใน สถานศึกษา ในการกระจายความรับผิดชอบให้ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมต่อการวางแผนการตัดสินใจจัดการศึกษา ของโรงเรียน มีการประสานงานสามารถรับรู้ข่าวสาร ภายในสถานศึกษาได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน ถูกต้อง

2.5 ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และมีความรู้ความสามารถใน งานที่ปฏิบัติ สร้างความตระหนักในภารกิจให้บุคลากรใน สถานศึกษารับทราบ ผู้บริหารต้องแสดงภาวะผู้นำแบบ เกื้อหนุน เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน สร้างขวัญ กำลังใจ และเข้าใจงานทั้งระบบ

2.6 ในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติควรปฏิบัติให้ เหมาะสมกับบริบท

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปทดลอง ใช้เพื่อสรุปผลที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2 ควรศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.(2551). *คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ.
- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2555). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น School Based Management for Local Development : SBMLD*. กรุงเทพฯ :กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน.(2555): *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)*. กรุงเทพฯ.
- ชญาณี ภัทรวารินทร์.(2556).*การพัฒนาารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม. กรุงเทพฯ.
- ชวลิต ไสสอน.(2558). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ*.วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ดิเรก วรณเศียร.(2545).*การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2547). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีระบบ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พูลสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนารูปแบบการจ้ดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวรี จันทองกลาง.(2556). *สภาพปัญหาและสภาพการปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2523). “*ปรัชญาและพัฒนาการบริหาร,*” ในหลักและระบบการบริหารการศึกษา หน่วย 1-5, เล่ม 1 หน้า 1-24. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- สมาน อัครภูมิ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ

- สุวรรณ พิณตานนท์ และ กาญจนา วัฒนสุนทร. (2555). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เอ็ดดูมิเดียพับลิชชิง.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553* กรุงเทพฯ:
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) .* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Wilson, R. J. (2001). School-based management in Alberta : Perceptions of public school leaders 1994-1997, *Dissertation Abstracts International*.143 (2) : 108-112.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G.(2012). *Educational administration: Theory, research, and practice*. New York: McGraw–Hill.
- Kast, F. E. and Rosenzweig, J. E. (1985). *Organization and management: A systems and contingency approach*. New York: McGraw–Hill.
- Lunenburg.F. C., Ornstein, A. C. (2008). *Educational administration: Concepts and practices*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Robbins, S., Mukerji,(1990). *Organization theory: Structure, design, and applications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.